

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsako sredo popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 20.— K
pol leta . . . 10.—
četrt leta . . . 5.—
posamezna številka po 40 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 vin.
. . . dvakrat . . . 60
. . . trikrat . . . 45
za nadaljnja izvršenja od petit-vrste po 30 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg štev. 17/III.

Poštna hranilnica št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Osrednja učiteljska organizacija v kraljevini SHS.

UNIJA JUGOSLOVANSKEGA UČITELJSTVA.

Posvetovanje o ustanovitvi enotne osrednje učiteljske organizacije v kraljevini Srbov Hrvatov in Slovencev se vrši v dneh 24. do 26. t. m. v Beogradu.

Delegati naše Zaveze odpotujejo iz Ljubljane v nedeljo, dne 22. t. m., z jutranjim vlakom do Zagreba. Istega dne popoldne in drugega dne zjutraj se vrši v Učiteljskem domu v Zagrebu konferenca med našimi delegati in med delegati hrvatskega Saveza. Dne 23. dopoldne se odpeljejo Slovenci in Hrvatje v Beograd.

Apel na deželno vlado za Slovenijo.

Vprašanje izseljevanja učiteljstva z neodrešenega ozemlja in tamošnje šolstvo.

Danes stojimo pred fakтом, da se pripravljamo slovensko učiteljstvo onstran meje k zapustitvi neodrešenega slovenskega ozemlja in se preseli v Jugoslavijo. Ni pa k temu koraku namenjeno samo naše učiteljstvo, temveč namerava isto tudi ostala slovenska inteligenca, od katere bo najobčutnejši korak za naš tamošnji narod, če ga zapusti poleg učiteljstva tudi slovensko duhovništvo in uradništvo. Zapuščati namerava to ozemlje tudi naše obrtništvo, trgovci in izvezitni niso tudi naši advokati, ki hočejo iti »s trebihom za kruhom«. Ostal bi tam še slovenski posestnik in kmet, v kolikor tudi ta ne bi pričel prodajati svoje zemlje tujcu in se ne pričel izseljevati.

In vendar je to vprašanje za naš narod problem, ki ima za celoten narod dalekosežnih posledic. Z osebnega stališča se da vsak posamezen slučaj popolnoma opravičiti, a z narodnega stališča se izseljevanje ne da opravičiti! Ker sicer pride čas, ko bodo naši znanjci vpraševali: »Kje so bili takrat naši Narodni sveti; kje je bila tedanja slovenska vlada, da se niso pečali s tem vprašanjem in niso preprečili izseljevanja?«

Ce smo pa na ta način tudi faktično predali upravo in zemljo onstran meje tujcu in jo zapustili, smo si zaprlj s tem pot do morja tostran Istre za vedno in se odrekli z izselitvijo vsem pravicam do te zemlje. Resignirali smo s tem sami na njo!

Zaradi novega položaja je danes slovenska vlada in so slovenski zastopniki v centralni vladi postavljeni pred alternativno: ali se za vedno odrečejo ozemlju, ki je danes še naša narodna last, in pripusti izseljevanje, da se reši naš tamošnji narod pred potujčenjem; ali se ne odreče temu ozemlju in je pripravljena doprinesti vse žrtve, da bo tamošnje prebivalstvo lahko vztrajalo do dneva odrešenja.

V drugem slučaju ima vlada javno mnenje doma za seboj in na svoji strani; v prvem slučaju si ga bo morala šele pridobiti in bo naletela na odpor. Da bo odločilen tudi vnanji položaj za njeno odločitev, tega ne tajimo in ne dvomimo.

Vsa javnost pričakuje odločilne direktive v tem vprašanju od vlade. Zato vlada ne more gledati, da se s a m o rešuje to vprašanje, temveč je potreba, da se izjavi o tem velevažnem narodnem vprašanju ter postavi program za vse bo-

doče vlade glede tega vprašanja. Ta odločitev naj ostane dedna vsem našim lokalnim slovenskim vladam in centralni vladi!

Slovenska javnost čaka odločitve in gleda na vlado, da najde formo, v kateri bo svojo odločitev naznanila javnosti!

Danes je to vprašanje še slovensko in hrvatsko vprašanje, ali dolžnost naših Narodnih Svetov in naših zastopnikov v vladi je, skrbeti za to, da postane splošno, skupno vprašanje in se zainteresira vso javnost in merodajne kroge zanje.

Prepustiti hočemo razmotrivanje drugih vprašanj prizadeti slovenski inteligenci in vodilnim narodnim činiteljem; ogledati pa si hočemo tu nekoliko šolski problem na neodrešenem ozemlju in izseljevanje učiteljstva.

V pošteb pride kot vzrok izseljevanja, da mora učiteljstvo sprejeti, če ostane tam — posebno v njihovi službi — tudi italijansko državljanstvo. S tem je preprečeno vsako svobodno narodno gibanje; podvržen je kot tak krvnemu davku tuji državi; in pokojnine mu ni mogoče uživati v svobodni domovini, kamor ga bo ves čas vlekle srce. Se težje je sprejeti italijansko državljanstvo za one, ki niti rojeni niso na neodrešenem ozemlju, a sedaj službujejo tam. Je sploh še vprašanje, ako ga sprejmejo in nameste še nadalje? Oni niti pristojni niso — po njihovih zakonih — na to ozemlje! Danes pa mednarodno ni ničesar ugotovljenega in zasiguranega v prilog jugoslovanskim državljanom na neodrešenem ozemlju, da bi si mogli ohraniti svoje državljanstvo, če služijo tam.

Drug faktor, ki sili naše učiteljstvo do bega, je ta, da je plača učiteljstva v Italiji mizerna. Danes še plačuje okupacijska oblast učiteljstvo po starem, toda kakor hitro pride do aneksije, je gotovo, da se italijanska oblast ne bo ozirala na prejšnje razmere učiteljstva na tem ozemlju, še manj na izboljške v Jugoslaviji, temveč bo plačevala to učiteljstvo enako kot po vsej Italiji in mu delila enake pravice. In danes je res dobro plačano učiteljstvo v Italiji samo v velikih mestih (treh) s samosvojm statutom, ker jih plačuje mesto, vse druge plačuje država, in ta slabo plača. Poleg tega je silen tudi davčni sistem v Italiji, ki ne prizanaša niti najslabše plačanemu delavcu in posebej najskrajnejše v najnotrajnejše zasebne zadeve in razmere. K temu pride draginja in slaba valuta italijanskega denarja.

Tretji vzrok, da se ne more vztrajati niti do popolne razjasnitve položaja, je ta, da učiteljstvo nima nikake oficijalne garancije glede svoje bodočnosti. Danes prosta službena mesta so že oddali onim, ki so prvi pobegnili, ostale bodo le slabše službe, in vsaj onim, ki so bili dosedaj v mestu, in imajo po več šoloobiskujočih otrok v družini, je težko sprejeti danes slabše mesto. Položaj glede slovenskega šolstva v dosedanem kraju jim je popolnoma negotov, zato so primorani si pravočasno zasigurati bodočnost sebi in za svoje otroke, da jih bodo lahko izšolali.

Položaj na dosedanjih mestih je težko vzdržljiv in je težko rešiti to vprašanje v splošno zadovoljstvo osebnega in narodnega interesa.

Ce se sprejme to učiteljstvo brez drugega v Jugoslavijo in se pospeši na ta način izseljevanje, da se pomore velikemu pomanjkanju učiteljstva doma, se silno greši narodno in se greši nad narodnim interesom, ki zunaj bolj potrebuje pomoči, kakor doma; če se pa enostavno zapre vrata v domovino temu učiteljstvu, se tudi greši nad svojim lastnim narodom, zakaj

tudi učiteljstvo je del našega naroda in ima pravico uživati svobodo v domovini.

Torej je potreba druge rešitve, da se prepreči izseljevanje, ki je v našo narodno škodo, in se vzdrži učiteljstvo na svojih mestih z drugimi sredstvi.

Danes padejo in zamrjejo po deželi na neodrešenem ozemlju skoro vsa naša društva, če zapusti te kraje naše učiteljstvo in naša duhovščina. In vendar je neobhodno potrebno, da se vzdržijo na tem ozemlju vsa narodna društva in organizacije, ki smo jih imeli dosedaj. Tudi najmanjše in najneznatnejše društvo moramo vzdržati, če hočemo ohraniti še našo narodnost na tem ozemlju in če hočemo ohraniti narodno posest. Se več! Celo nova naša narodna društva bomo morali tam ustanovljati in jih vzdrževati, izpopolniti bomo morali društveno življenje, če hočemo vzdržati in gojiti tam našo iredento. In to vzdržati je le mogoče s pomočjo našega narodnega učiteljstva, duhovništva in uradništva!

Zato je izdelati društveno statistiko, vsega našega društvenega življenja in organizma na neodrešenem ozemlju, da vemo, kaj imamo ohraniti in varovati in kje izpopolniti, da si ohranimo narodno posest!

Naše šolstvo na neodrešenem ozemlju je pa izpostavljeno še večji nevarnosti in trpi na več hibah. Italijanski protislovanski kurz je mnogo nasilnejši in brutalnejši, nego je bil avstrijski in nemški!

Danes je mnogo slovenskih šol porušenih, ki nikdar ne bodo več vstale, ali če le, tedaj jih vzdigne italijanski nacionalizem v svrhu raznaroditve naše dece. Mnogo jih je zaprtih zaradi pomanjkanja učiteljstva, in na taka mesta so pričeli nastavljeni Italijani svoje ljudi, ki niso izprašani za učiteljsko službo, ker glavno jim je, da uganjajo njihovo propagando v naših krajih. Svoje podčastnike spravljajo v službo na ta način in jim preskrbujejo na ta način eksistence na naših šolah, in najsi so usposobljeni za to službo in sploh sposobni ali ne.

Kaj počenjajo take učne osebe v naših krajih, se vidi iz programa, ki ga je tak novonastavljeni učitelj uprizoril v Cerovljah v Istri in katerega druga točka se glasi: »Veliko sežiganje vseh hrvatskih knjig, ki so jih svojevoljno zbrali šolski otroci, kateri bodo med sežiganjem peli himno »La scuola italiana,« ki so se jo naučili za to prišlo in drug protislovanski program, katerega vsebino smo priobčili zadnjič v »Učit. Tov.«

Ze s tega vidika, da se ohrani nam prijazen duh v naših slovenskih šolah na neodrešenem ozemlju ali vsaj ne nam sovražnega, je neobhodno potreba gotovih žrtev, da naše učiteljstvo vztraja na svojih mestih. In ta žrtev naj ne bo doprinesena od učiteljstva, temveč od druge strani!

In tam, kjer smo imeli do danes naše zasebno šolstvo, to je na najgroženejših krajih, ali se ne da najti forme za ohranitev in obnovitev tega šolstva in naše dece, ki je sedaj brez šol v teh krajih, ker zasebnega šolstva Italija ne dopusti?

Ce je imela italijanska vlada interes, da je ustanovljala italijanske šole v Albaniji, tedaj ga bo imela menda naša vlada tudi, da ga bo podpirala, ustanovljala in našla sredstva in pota za ustanovitev tudi na neodrešenem ozemlju, kjer živi več Jugoslovancev, kakor je bilo Italijanov v Albaniji, in do katere zemlje ima ona več narodnih pravic, nego jih je imela Italija v Albaniji!

Ail se ne da najti oblike konzularnih šol, ki naj bi se ustanovile za jugoslovanske državljanke in podanike na neodre-

šenem ozemlju vsaj v Trstu, če ne tudi drugje, kjer v večji množini prebivajo ali so primorani prebivati in v katere bi imeli priliko hoditi tudi italijanski državljani jugoslovanske narodnosti? Ali bi se na teh šolah ne dalo namestiti učiteljstva jugoslovanskega državljanstva? Avstrija je imela svoje konzularne šole v Carigradu, Rimu in drugje. Ali bi se ne dalo na ta način rešiti otrok našega naroda narodnega odpadništva?

In v svobodnem ozemlju in nevtralnih pasih; ni li dolžnost vseh naših merodajnih faktorjev, da ohranijo in pospešujejo naš narodni element v teh krajih?

Kar nam je bil na šolskem in narodnem polju dosedaj Trst, to nam mora od sedaj naprej postati tudi Reka! Koliko naših delavcev iz arzenala in proste luke, koliko slovenskih obrtnikov, koliko slovenskih trgovcev se bo iz Trsta preselilo na Reko, ker jim v Trstu ne bo vztrajati in ne bodo hoteli postati italijanski podaniki! In za ta slovenski element bo naša dolžnost, da ga ohranimo in preskrbimo za nje takoj slovenskih šol v Reki, da se ne potope v sedaj še italijanski Reki. V enem desetletju lahko tam narodno napredujemo za toliko, in še več, kakor smo napredovali v Trstu od leta 1907 do vojne, če delamo na to z vsemi sredstvi že sedaj in pošljemo tja za to izvežbanih delavcev. Napačno je stališče, če se na Reki ne bo vzpostavilo poleg hrvatskega tudi takoj popolno slovensko šolstvo.

Družbi sv. Cirila in Metoda in Slovenski Straži pripade v bodoče, če si sorazmerno razdelita delo vsaka na svoj oddelek šolstva, še mnogo važnejša in večja naloga, kakor sta jo vršili v preteklosti. Podpirani bodeta morali biti od vlade in narodnih gospodarskih institucij. Napačen je nazor, da sta ti dve društvi v bodoče nepotrebni ter da se njih delo in naloga smatrana za dokončano.

Ne! Danes potrebuje naš vnanji narodni del večje in nujnejše šolske podpore in pomoči, kakor je bilo narodno-šolsko delo v preteklosti na naših narodnih mejah. Sedaj imamo tudi jasen smoter pred sabo, kaj moramo doseči; zato bodo vse naše žrtve imele tudi gotovejši uspeh kakršnega si nismo bili tako sigurni v preteklosti.

Ce se zavedata ti dve naši šolski društvi sedanjega položaja in važnosti svoje naloge v sedanjem času, tedaj bodeta oni prevzeli delo, da bodeta imeli v evidenci našo dosedanjo narodno posest na neodrešenem ozemlju in bodeta z vsemi mogočimi sredstvi skrbeli, da nam ta narodna posest ostane v polnem obsegu ohranjena. To glede šolstva! A tudi naš že ustanovljeni »Branibor« se bo moral predramiti iz zimskega spanja in bo moral pričeti varovati našo gospodarsko narodno posest, ker sedaj je napačil pravi trenutek zanj!

Vsa tri društva morajo raztegniti svoj delokrog v prvi vrsti na še neodrešeno ozemlje, imeti natančno evidenco čez ves naš šolski in gospodarski narodni položaj na tem ozemlju ter morajo dajati vladi inicijativo in oporo za reševanje vseh posameznih šolskih in gospodarskih vprašanj na tem ozemlju; ona morajo gledati na to, da se potom vlade skrbi za to, da se naš živelj popolnoma narodno ohrani in vzdrži tam!

Naš narod bo razkosan po tej vojni v štiri dele, zaradi tega je nujna potreba uvideti vsaj sedaj, če nismo prej uvideli tega, da nam je narodnoobrambno delo postaviti izvan strankarskih bojev. Skupno moramo delovati na zedinjenju našega naroda! —

Javna kvalifikacija.

Pred leti smo pogosto razpravljali v učiteljskih društvih o javni kvalifikaciji, razpravljali so časopisi, uspeha pa ni bilo. Zadnja leta je vse utihnilo, tajnost se je še nekako poostriala, saj to ni bil čas, da prodre kak pameten predlog, če je še tako koristen in potreben za šolo in učiteljstvo. Ta dva činitelja namreč ne moremo ločiti; kar je koristno šoli, je tudi učiteljstvu in obratno.

Sedaj se jasni, če tudi po malem. Uradniki in profesorji so že dosegli javno kvalifikacijo, v Nemški Avstriji tudi učitelji, doseči jo hočemo tudi mi.

Skoraj odveč se mi zdi utemeljevati potrebnost in važnost javne kvalifikacije.

Tajnost rodi zlasti v sedanjih razburjenih časih nezaupnost, tudi nudi slabim značajem priliko denunciranja, maščevanja in sličnim plemenitim dejanjem. Kadar je na seji okr. šol. sveta nadzornik ali glavvar nameraval kako spletko, kaj neodkritega, je zahteval od vseh članov častno besedo, da ostane tajno. Že vnaprej se je bal javnosti za svoje sicer dobro premišljeno dejanje, in vzrok je bil navadno res tak, da se je lahko sramoval.

Tajna kvalifikacija je dajala potuho pristranosti, ni še dolgo, ko so bili skoraj vsi naši najboljši ljudje pri šolskih oblastih slabo popisani. Dostikrat je bila tajna kvalifikacija škodljiva, časih naravnost pogubonosna.

Poznam slučaj, ko je šolski vodja delal podrejenemu učitelju vnebovpijočo krivico. Nadzorniku je bilo to znano, sam je vpisal sicer izvrstno kvalifikacijo, naspromptno pa štivil krivičnika; učitelj je imel veliko škodo in ni dobil zadoščenja.

Odkrito priznam, da je tu in tam javna kvalifikacija težavna tudi za voditelje in nadzornike. Saj so ljudje, ki cenijo sebe izredno visoko in bodo vedno nezadovoljni. Zaradi takih ljudi ne sme trpeti večina. Odgovornosti ne prevzame nadzornik sam, zato je treba kvalifikacijske komisije. Vsako leto naj izvrši kvalifikacijo komisija, obstoječa iz okraj. šol. nadzornika, zastopnika učiteljstva v okraj. šol. svetu in od učiteljstva v komisijo voljenega člana. Šolski vodje pošljejo kvalifikacijo nadzorniku pisмено. Slabo kvalifikacijo, kakor vsako poslabšanje je kratko utemeljiti. Učiteljstvu dostavi okraj. šolski svet vsako leto kvalifikacijo pisμένο.

Slične predloge je sprejela Zvezina delegacija na velikonočnem zborovanju v Celju.

Rad bi še navedel nekaj slučajev iz prakse, pa rajši opustim, da koga po nepotrebnem ne razburjam.

Kdor je imel le kaj sličnega, kakor bi čital v „Tovarišu“, se čuti prizadete, razžaljenega ter se hluje na pisca, na list, na urednika in na vso organizacijo. Tu ne gre za kako osebo ali proti njej, tu gre za pravico. Za to kličem: „Le vkup, le vkup za staro pravdo!“

K načrtu šolskega zakona.

Nameraval sem izraziti svoje misli v zadevi „Načrta šol. zakona“ potom učiteljskega društva, ki me je izbralo kot tozadevnega poročevalca, a poročilo ne pride še na vrsto zaradi prepričlega časa, ki nam je na zborovanjih na razpolago. Dovoljujem si torej izraziti tem potom svoje tozadevne nazore v morebitno uvaževanje po anketi, ki se z zadevo peča.

K § 22., 1. odst., naj se postavi po črtanju zadnjih 5 besed:

Ta sredstva so:

1. Redovna globa za vsak neopravičeno zamujen poldan po 1 K; globa se mora iztirjati s tisto odločnostjo in s takimi pripomočki, ki se uporabljajo pri iztirjevanju davkov. Stranke se globijo po okrajnem šolskem svetu, o čemer se obvesti šolsko vodstvo; globe same pa se iztirjajo in upravljajo po davčnih uradih, ki poročajo o izvršbi šolskemu vodstvu.

2. V slučaju resnične neiztirljivosti redovne globe nastopi namesto te zapor na okrajni sodnji, in sicer toliko poldni, kolikor je neopravičeno zamujenih dni. Polovica dneva, ki ostane eventualno pri določevanju celih, iz šolskih neopravičeno zamujenih poldni, se računa tudi pri zaporni kazni kot pol dneva.

3. Neopravičeno zamujeni šolski čas otrok je izkazovati in globiti mesečno.

4. Popolnoma upornim strankam naj se denarna globa — zapor ne, ker je ta že prvotno strožje zamišljen in potreben, zakaj otroci siromašnih staršev postanejo brez najpotrebnejše izobrazbe še večji ubožci kot otroci petičnih — po preteku treh mesecev upornosti, t. j. ako otrok neopravičeno čisto nič ne pošilja v šolo, podvoji in po preteku nadaljnjih treh mesecev upornosti potroji za ves čas stalne upornosti in naslednjih let šolske dobe. Pri opustitvi in naknadni zopetni upor-

nosti je postopati, kot bi se upornost sploh šele pričela, ako je bil otrok vsaj 3 šolske dni v šoli.

5. Globiti je stranko zaradi neopravičenih šolskih zamud z ozirom na vsakega posameznega v varstvo jej izročnega otroka.

6. Zoper učne osebe, ki bi dokazano prikriale neopravičene šolske zamude otrok, se postopa v smislu disciplinarnega zakona za učiteljstvo, oziroma za državne uradnike.

K § 28, točka 2, naj bi se dostavilo z ozirom na kvalifikacijo: „... in ugovora zoper njo.“

K § 29, odst. 2, naj se dostavi: „... pri čemer je smatrati dovršeno sedanje učiteljske enakovrednim dokončanemu študiju sedanjih srednjih šol. Učiteljstvo, ki ne poučuje istočasno samo enega oddelka učencev, prejema za vsak nadaljnji oddelek po 100 K letne nagrade. (Vsake-mu bo jasno, kaka muka je za učiteljstvo, ki mora poučevati več oddelkov v primeri s poukom samo enega oddelka.)

K § 32. Za naturalno stanovanje šol. voditeljev se smatra ono, ki ima vsaj tri sobe, kuhinjo in čumnatu v izmeri najmanj 100 m² poleg potrebnih postranskih prostorov; za drugo učiteljstvo pa ono, ki ima vsaj dve sobi poleg drugih gori omejenih prostorov v izmeri najmanj 75 m² za vsako učno osebo; tudi tem je preskrbeti potrebne postranske prostore. Pri novih stavbah se mora napraviti vsaj na deželi stanovanja za učiteljstvo v šolskem poslopju. Stanovanjski prostori naj bodo vsaj tri metre visoki. Učiteljstvu, ki nima brezplačnega pristojnega stanovanja, se plačuje primerna odškodnina.

K § 33, namesto b) in c): b) voditelji osnovnih in osnovnih strokovnih šol prejemale funkcijske doklade letnih osnovnih 400 K in za vsak razred, oziroma paralelo posebe po 60 K letno. (Utemeljevanje: Voditelj prevzame po novem načrtu vse funkcije dosedanjih krajnih šol. svetov; torej vso pisarijo, vodstvo šolske matice in šolsko popisovanje, za kar je bil dosedaj od krajnega šolskega sveta posebe plačan, n. pr. pisec teh vrst: 120 kron, 60 K in 40 K; z voditeljsko doklado (150 K) torej skupno 370 K; po novem načrtu naj prejema samo 300 K za vsa opravila in odgovornost? Voditelj brazrednice (na pr. v Laškem) je prejel-mal za vodstvo in opravila krajnega šol. skega sveta okoli 700 K letno; po novem načrtu pa bi prejemal za vsa ta opravila in odgovornost le 450 K? Da imajo šolski voditelji veliko odgovornost navzdol in navzgor, je že tako znana stvar, da se že za lepa, v ugodnih krajevnih razmerah ležeča voditeljska mesta neče nihče oglasiti, oz. potegovati [gl. „Učit. Tovariš“ 1919, št. 18, pod „Značilno za sedanje čase in razmere!“]; kje se naj potem iščejo šole voditelji za slabe, hribovske kraje?! Vsaj funkcijska doklada naj bo magnet, ki bi kolikor toliko preskrboval šole tudi v manj ugodnih krajih z dobrim učnim osebjem, oziroma vodstvom.)

K § 44, odst. 1, naj se dostavi: „... v najmanjši izmeri 15a obdelovalne površine.“

K členu VI. (§§ 46—51: Šolski uradi, ki bi imeli še kake druge ude razen pripadnikov učiteljskega stanu, naj se dele na a) pedagoško-didaktični, b) zdravstveni, c) gospodarski in d) odsek za osebne zadeve učiteljstva. Poleg predsednika naj imajo besedo in glas v odseku a) samo udje pedagogi, v odseku b) tudi še kak ud zdravnik, v odseku c) udje odseka d) in eventualno drugi udje zastopniki davkoplačevalcev, in v odseku d) le udje pripadniki učiteljskega stanu, t. j. poleg predsednika samo zastopniki in nadzorniki v poštevh prihajajočega učiteljstva. Delokrog vsakega posameznega imenovanih odsekov je podan že z njihovimi naslovi.

Najbolje pa bi bilo stremiti za tem, da dobimo za osebne zadeve učiteljstva (nameščanja, disciplinarne stvari, podpore, dopusti itd.) svoje stanovske zbornice po zgledu odvetniških, notarskih in sličnih.

Franjo Zupančič.

MILKA UMBERGREJEVA:

Ženska vzgoja.

(Konec.)

Koliko nerazvityh sil hrani žena, ker v življenju ne najdejo ugodne prilike, kjer bi se po svojem bistvu uveljavile. Ustvarjati lepoto, lepoto v vseh oblikah, na vseh koncih in krajih življenja, to je vzvišeni poklic žene! Čimbolj se poglobimo v smisel te naloge, temveč strani se nam odkrije, kjer naj žena s pogumno voljo uveljavlja svoj namen. Neizmerni in neizčrpn so viri lepote in neprecenljivi so zakladi, ki čakajo, da jih dvigne žena in obogati z njimi človeštvo. Od svoje lastne osebne lepote, ki naj se izraža v harmoniji zdravega, lepega telesa s kulturo srca in duha, naj širi lepoto po vsej svoji oko-

lici, doma in v javnosti, neumorno delujoč in ustvarjajoč.

Ako pogledamo na delovanje ženstva, vidimo, da njegove zastopnice vobče vrše to svojo nalogo pomankljivo in enostransko. Najmanj so se oddaljile od svojega naravnega namena preproste žene. One delajo: kuhajo, šivajo, perejo, čedijo, pospravljajo, delajo na polju, na vrtu in v hlevu, molijo, berejo, pojejo, ljubijo, rodijo, vzgajajo itd. itd. Mislimo si tako ženo primerno vzgojeno in izobraženo! Ali ni to ideal žene?! — Ali pa vzemimo vsako teh opravil zase, razvito do popolnosti stroke! Koliko lepote in koristi nudi vsaka zase!

Pa pogledimo v takozvane boljše kroge! Premnogokrat je dobiti tu površno polituro, ki le slabo zakriva notranjo praznoto in brezpomembnost. Ali ni poniževalno in sramotno za ves naš spol, da se ravno tu dobi toliko žensk, ki životarijo prazno življenje, brezplodno in brez koristi, da ne najdejo ene resne naloge, ki bi z njo izpolnile svoje življenje, medtem ko čaka življenje na vseh koncih in krajih. Druge zopet, ki jim sredstva ne dopuščajo popolnega lenarjenja, vršijo razne posle posiljeno, nezadovoljne in godrnjaje, zaradi tega slabo in površno, nesposobne poglobiti se v lepoto dela in preboriti in pospeti se do lepših uspehov, višjih smotrov in boljših mest.

Vsemu temu je kriva napačna vzgoja in nekako površno, pomanjkljivo šolanje. Kar se nudi pri nas ženski mladini po dovršeni ljudski šoli, je pač premalo in še to ne najprimernejše. Gotovo je, da nam manjka dobrih, modernih ženskih strokovnih šol, kjer bi se mladenke vzgajale za praktično življenje in si pridobile poleg solidne splošne izobrazbe tudi temeljitega znanja v gotovih strokah, kar bi jim ne omogočilo le materialno neodvisnega življenja temveč jim tudi prinašalo mnogo lepega, globokega užitka in moralnega zadoščenja.

Ne mislim s tem le n. pr. znanja, ki si ga prisvoje dekleta v 1/2 letnih ali 1—2 letnih trgovskih tečajih, kamor borba za kruh žene dandanes toliko ženskega naraščaja. Čudno se mi zdi, zakaj bi morale ravno ženske izpolniti vsa nižja pisarniška mesta, ko je vendar toliko drugega vrednejšega, zanimivejšega in lepšega dela. Večina deklet in tudi staršev pač misli, da je »uradnica« vse kaj več kakor n. pr. »šivilja«. To je povsem krivo naziranje. Ravno v stroki krojaštva in sem spada-jočih panogah doseže ženstvo lahko mnogo lepih uspehov, ki se ne morejo niti primerjati z duhomornim, monotonnim nižjim pisarniškim delom.

Treba je ženstvu umetniške vzgoje! — Zakaj bi se vse ženske morale samo glasbeno izobraževati? — Zakaj se ne bi učile n. pr. tudi risati in slikati in uporabljati svojih spretnosti v raznih umetniških obrtih? — Koliko krasnega, zanimivega dela bi se tu nudilo ženi, koliko lepote in koristi bi ustvarile lahko s tem svojim delom sebi in drugim!

Prav tako bi namesto čitanja in požiranja zaljubljenih romanov mnogo boljše vplivalo spoznanje realnega, resnega življenja, da se zdrami tudi žena iz bolne ljubezenske omotice k zdravemu, krepkemu delavnemu življenju. Koliko lepega dela bi izvršila lahko inteligentna, vzgojena in izobražena žena kot mati, vzgojevalka, gospodinja!

Kako malo se še zaveda danes ženstvo svoje prave naloge, nam pričajo razni pojavi vsak dan. Kino, gledališče, koncerti, promenada, ples itd. — to so užitki, to je hrana, po kateri hlastno sega naše ženstvo. Kako prazne pa so dvorane pri raznih shodih, predavanjih in poučnih tečajih! To goyori mnogo.

Treba je odraščajočo žensko mladino, zlasti v dobi od 12. do 20. leta, za-interesirati vse drugače za prave lepote in vrednote življenja. Nujno potrebne so za to dobo primerne šole, kjer se bo, predvsem upoštevaajoč posebnosti ženske individualnosti, zbuvalo zanimanje in ljubezen do vsega resničnega, delavnega življenja, zlasti panog, v katerih se ženstvo najplodnosneje udejstvuje. Z gojenjem samostojnega delovanja bosta rasla mladenki samozavest in ponos. Z izobrazbo svojih telesnih in duševnih zmognosti bo našla v sebi sami vire lepega zadoščenja, da ne bo zbegana čakala samo »nje-ga«, ki bi ji dal vsebino življenja. Ljubezen mora priti kakor vsak elementarni pojav za ženo kot za moža neprisiljeno o svojem času. Čemu toliko blodenj in beganja!

S sposobnostjo lastnega ustvarjenja dobi človek-žena pomen in ceno v človeški družbi. Le kot nje vreden član dobi tudi žena primerno mesto — brez zapostavljanja in ponižanja, a tudi brez nezastuženega povzdigovanja, čaščenja. Le kot tak cel človek bo žena enakovredna in enakopravna z možem ramo ob ramo stala v življenju.

Koliko razčrtanaj, bridkih ur, sporov, bojev in nesreče bo prihranjenih v razmerju med možem in ženo, če ne bo zadnja kot nebogljena, nesamostojna stvar pričakovala vsega možnega in nemožnega le od moža, ko bo svojo praznoto in nezadovoljnost utešila s koristnim, lepim delom. Koliko sreče in lepote, ko bosta mož in žena v vseh skrbih in bojih našla oporo drug ob drugem, ro trdem delu sladko nagrado v čisti, nekajeni ljubezni. — Samostojna in samozavestna bo žena, zavedajoč se jasno svojega pomena, svojih pravic in dolžnosti v pravem, globokem umevanju jasno in odločno sledila poklicu materinstva, ki bo vse lepote njej sami in drugim.

Delujoč in se boreč sklenimo vrstni na pohod v obljubljeni deželo resničnosti in lepote!

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju

vabi na svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 29. junija 1919, ob 10. uri dopoldne v zadrugnem lokalu v Celju, Breg. h. št. 26, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva o poslovanju zadruga v letu 1918. —

2. Poročilo nadzorstva. — 3. Odobrenje letnega računa za leto 1918. — 4. Čitanje revizijskega poročila Zdruga Zvezze ter ukrepi zaradi njega. — 5. Volitve v nadzorstvo in eventualno v načelstvo — 6. Slučajnosti.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Društvu Jubilejska samopomoč je treba poslati za 58. smrtni slučaj (gospa Matilda Šornova). Člani prejmo položnice z napisanimi zneski 58. smrtnega slučajja in event. zaostankov.

Društvene vesti.

+ Okr. učit. društvo za kočevski okraj je imelo zborovanje v Ribnici dne 22. maja 1919. Navzočih članov je 29. Tov. predsednik Franc Štefančič otvoril zborovanje, konstatira sklepčnost in pozdravi gosta tov. Legata iz Logatca in tovarišico Sedejevo iz solnčne Goriške, pa tudi na novo vstopivše članice. V svojem nagovoru se tov. predsednik spominja s čustvenimi besedami našega narodnega vstajenja. Vsem graditeljem naše nove domovine izreka toplo zahvalo. Učiteljstvo bodri in ga vzodbuja k vnetemu vztrajnemu delovanju v šoli in zunaj nje, da bomo vzgojili narod poštenjakov, narod treznih, delavnih, razumnih; značajnih, podjetnih in z narodnim ponosom navdahnjenih mož. Vzgoji bo treba odmeriti precej več učnih ur. Veliki vzgojni zadatki bo kos šele popolnoma preosnovana osnovna in strokovna šola. Potrebo preustrojitve je Zaveza začutila takoj — deloma že prej — ob razsulu Avstrije ter izdala znani „Načrt“. Žal, da določeni poročevalci ni prišel na zborovanje. Poroča o tem na prihodnjem zborovanju. Po njegovem mnenju utegnejo le one točke „Načrta“ postati zakon, za katere bosta zedinili obe pokrajinski učit. organizaciji. Uvidevna je torej potreba skupnega dela. Novi čas zahteva nazorov. Zahvaljuje se marljivemu vodstvu Zaveze, ki je (skupno z vodstvom Slom. Zveze) žeplo slovalo ureditev našega gmotnega položaja.

Nato je predaval tov. Mirko Trost temi „Moji vojni doživljaji in vtiski.“ Njegovo temeljito poročilo, zlasti kar se tiče ruskega šolstva, so zborovalci poslušali s vsjo pazljivostjo in se mu po končanem referatu toplo zahvalili.

Tov. Fink je poročal o zgodovinskem učnem načrtu. Po debati, ki sta se je udeležila tov. Vrbič in Fink, je bil njegov načrt sprejet.

Predlog tov. Puharja, izpopolnjen predlogom tov. Finka; ki se glasi: „Če se doseže sporazum vodstev obeh pokrajinskih učit. organizacij za združenje vsega učiteljstva v enotno organizacijo, je našo društvo načeloma za ta sklep,“ se sprejelo soglasno.

Dobro utemeljeni predlog tov. predsednika, da se zviša udnina Zavezi na 4 kron, oziroma 48 K, se sprejme soglasno.

Tov. Vrbič je v daljšem govoru razložil potrebo, naj bi bilo tudi učiteljstvo oziroma šola deležna delitve veleposkupnega naročevanja učil za ponavljanje šolo po gg. Rohrmanu in Humku. Neopredno je pošiljati okr. sv. prepise mesečnih konferenc. Združita naj se okr. učit. knjižnici v Ribnici in Kočevju v eno samo okr. učit. knjižnico in končno predlagal:

nekoliko slovniskega znanja in tako že lahko pričnemo v 3. šolskem letu s poučevanjem srbohrvaščine. V začetku se bomo gotovo tudi omejili le na čitanje in umevanje hrvatskih in srbskih knjig, pozneje pa se hočemo nekoliko bolj poglobiti v znanje jezika, zlasti v višjih razredih mestnih šol ter pričeti tudi s slovniskim poukom. Tedaj pa moramo nekoliko prenehati s slovensko slovnico, ker drugače mladino preveč mešamo — zlasti pri sklepanju samostalnikov in spregi glagolov.

Pouk v slovenščini naj se sedaj omeji na prosto pripovedovanje prečitanih sestavkov (beril) in na spisovne vaje.

Na ta način bo pouk o srbohrvaščini tako urejen, da bo imel poleg kulturnega tudi praktični pomen. Učenci višjih razredov se bodo privadili tudi pravilno pisati, kar bo koristilo posebno tistim, ki pridejo v kak urad ali večjo trgovino, oziroma banko. Nemščina naj se pa tudi nadalje poučuje le kot neobligaten predmet, zlasti v obmejnih krajih. —1—

Iz Jugoslavije.

— Učiteljstvo mokronoškega sodnega okraja, zbrano na sestanku dne 5. t. m. v Mokronogu, je sklenilo: „Pozdravljamo z vsemi svojimi silami skupno delo učiteljstva, da se čimprej in najtesneje združita Zaveza in Slom. Zveza v skupno stanovsko organizacijo, kjer bo celokupno učiteljstvo združeno kot en stan; obsojamo pa vsako cepljenje!“

— Izpit učne usposobljenosti za strokovno osnovne šole. Prijav, ki jih prejema na poziv v „Učit. Tov.“ z dne 28. preteklega meseca, sem žalosten, obenem pa tudi vesel. Pričajmo mi, da duševna letargija, ki se je polastila vseh slojev, tudi nam ni prizanesla. S priobčevanjem dotičnih navodil in nasvetov nisem hotel olajšati dela le strokovnošolskim kandidatom ampak zlasti še onim tovarišem, ki se zavedajo svoje stanovske dolžnosti in bi se radi znanstveno poglobili v pedagoško ali pa sicer v kako stroko. Apeliral sem zlasti na takozvane „vojne maturante“. Toda niti eden teh tovarišev se ni prijavil. (Sicer je pa možno, da mi ne zapujajo in da hodijo rajše svojo pot.) — Veselo znamenje pa je, da se pojavlja pri tovarišicah in tem oziru ambicija, ki je doslej nismo bili vajeni, da razumejo vsaj one zahtevo nove dobe. Na moje omenjeni poziv se oglašajo namreč skoraj izključno le tovarišice. — Za slučaj, da se prijavi še naknadno toliko tovarišev in tovarišic, da bom mogel nadaljevati ta navodila, si preskrbimo do 20. t. m. Höfler — Lehrbuch der Logik. (Ker je Osvaldova Logika že pošla, si bomo morali zaradi terminologije omisliti kako drugo primerno knjigo.) — I. Magerl, strok. učitelj.

— Iz novomeškega okraja nam pišejo: V črnomaljski šoli je zborovala podružnica Slomškove zveze istega okraja dne 5. junija t. l. Izmed 26 navzočih je bilo nekaj Zvezarjev iz novomeškega okraja. Žal, da je bilo število teh iz domačega okraja tako pičlo. Prišleci zadnje omenjenih so s tem pokazali, da enako Zvezarji stremijo po ujedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Otvoril je zborovanje p. Hubert, za tem predaval p. Akvin ter v kratkih potezah označil pomen skupnega dela vsega učiteljstva. — Debata je posegla v jedro in značila čimvečje zanimanje za predlagano UJU. — Nekateri Slomškarji niso znali ali pa morda niso hoteli vedeti o ujedinjenju in zato jim naj ne bo v smrtni greh, če citajo vsaj zadnje številke „Tovariša“. Saj tudi v naših rokah kroži „Slov. Učitelj“, čeravno nimamo odpuškov. Sicer pa da ne bo pomislekov in da pridemo tem lažje do jedra ter do končnega zaključka, bi bilo umestno, da se enako Slomškarji udeležijo zborovanja učit. društva novomeškega okraja v Toplicah dne 21. t. m., kjer bo podal gotovo vsestranska pojasnila tovariš Gangl, ki prihiti istega dne bržčas med nas*). Po debati naj bi se konstatiral izid, čeravno potom glasovanja. Stremimo po ujedinjenju, ker v tem bomo našli moč, delo, uspeh! Zaveza, Slomškarija naj si poiščeta srednjo, bratsko pot. Osebnopolitiške mržnje naj se opuste, tovariš naj bo enak tovarišu, tovarišici. Učiteljvzgojevalec ne glede političnega mišljenja naj si ubere pot začrtanega enotnega dela in stopi naj v krog skupne organizacije. Politiško prepričanje in delo izvun šole naj mu ne vežeta prostih rok!

— Kdaj je bila srbska glavna izkušnja za osvoboditev Slovencev? Pišejo nam: Da bi na to vprašanje še danes ne mogel odgovoriti nobeden naših politikov, sem uverjen, vendar pa imamo v svoji sredi jasno glavo, ki je razrešila to stvar že 22. grudna l. 1914 dobesedno tako-le: „Im übrigen sagt mir mein sub-

jektives Empfinden, daß der vorjährige Streick eine serbische Generalprobe gewesen ist, nur daß davon unsere Schüler nichts gewußt haben, wohl aber die, welche sie von außen geleitet haben. Von dieser Überzeugung lasse ich mich durch nichts abbringen.“ — Ta svetla glava je last profesorja Robide, to je tistega junaka, ki je denunciral svoje stanovske tovariše, češ, da so srbofilni in nabilal za to gradivo. Upamo, da bo preskrbel Beograd, da mu bo ta glava, s katero si je pribavil Judežovo slavo, delala v Jugoslaviji napotje. Ta grozoviti štrajk, o katerem govori, so uprizorili ljubljanski srednješolci, ki so izostali en dan od pouka, ker ni dovolila šolska oblast Gosposvetske šolske slavnosti. In kakor nas učita zgodovina in Robida, je izgubil zaradi štrajka Karel — krono!

Književnost in umetnost.

„Mladi junaki.“ Izšla je pesemca, „Mladi junaki“. Je troglasna in namenjena višjim skupinam ljudske šole in meščanskim šolam. Pesem je prav pripraven pripomoček pri vzgoji k abstinenca. Dobi se pri skladateljici učiteljici E. Ropasovi v Žužemberku. Cena izvodu je 50 vin. s poštino 55 vin.

Zmisel smrti. Spisal Pavel Bourget. Iz francoščine prevel Andrej Kopitar. — Izdala in založila »Leonova družba« — Ljubljana, 1919. — Tiskala Katoliška tiskarna. — »Leonova družba« nas je že drugo leto obdarovala z lepim književnim darom. L. 1917. je slovenski narod prejel znamenito delo Rene Bazina »Gruda umira«, a letos (t. j. 1918) smo dobili — lahko rečemo — istotako klasično delo na polju romanoslovja — »Zmisel smrti«. — O vsebini nas na kratko pouči dodatek »iz življenja in spisov Pavla Bourgeta«, ki je dodan temu romanu. Roman »Zmisel smrti« je izšel v Parizu l. 1915. Njegovo ozadje so svetovno-važni dogodki v avgustu in začetku septembra l. 1914, ko so Nemci zmagovito prodirali preko Belgije — padle so trdnjave Namur, Charleroi, Maubeuge... naravnost proti srcu Francije, Parizu, in se je francoska vlada preselila v Bordeaux in je vsa Francija upala in se bala. Takrat je nemško povodenj nenadoma ustavila reka Marna z odločilno zmago francoskega orožja — francoski katoličani jo smatrajo za čudež — in takrat, ko so prvi tisoči in desetisoči umirali na bojnih poljanah in so začeli teči potoki krvi, takrat je na nešteti ustnicah stalo nemo vprašanje: Kakšen smisel ima to strašno trpljenje, to umiranje? Tri poglavitne osebe našega romana odgovarjajo na to vprašanje, a vsaka drugače: mladi Ernest Galik, v boju za domovino težko ranjen, mirno gleda smrti v obraz, ker je »od mladosti veren, prepričan, da je Bog, ki v svoji neskončni modrosti, pravičnosti in dobrotljivosti dopušča vse to gorje, in da ima za posameznika smrt smisel, če jo Bogu daruje za grehe svoje in drugih ter za blagor domovine; doktor Orteg, prvi veščak in zdravnik na kliniki Sv. Viljema v Parizu, ne vidi razen materije, razen vidnih pojavov in dejstev (determinist in fenomenist!) ničesar, zlasti ne pripozna nadnaravnega sveta ter posmrtnega življenja; v trpljenju in umiranju ne more zaslediti nobenega smisla, z morijem se končno zastrupi; Katarina, mlada soproga Ortegova in sestrična Galikova, v začetku odločena z ljubljanim možem skupno iti v smrt, ker to žrtev neozdravljivi Orteg zahteva, opazuje vedenje obeh mož ob prihodu smrti ter zasluti slednjič, da je le tista žrtev velika, ki ima smisel po zgledu Galikovem. Ne izbojazni, ampak iz boljšega prepričanja zavzre misel na samoumor ter se po smrti obeh dragih ji mož vsa posveti stregbi bolnikov. —

Roman se zaradi svojega naravnega razvoja in pretresljive vsebine kaj lahko bere, in prepričani smo, da ga nihče, kdor ga prične brati, ne odloži prej, dokler ga ne prebere vsega. In ravnotako smo prepričani, da ga bo z istim zanimanjem bral drugič in tretjič, zakaj tedaj pride do reševanja vseh tistih velikih vprašanj, ki jih ravno ta roman skriva v svoji vsebini. Osebe so prav jasno očitane. Naše osebno mnenje je, da bi žrtev Katarine bila veliko večja, ko bi pisatelj pustil prej umreti Galika kakor pa njenega moža. —

Ker pride knjiga v roke gotovo tudi preprostejšim ljudem, bi želeli, kar smo že opetovano poudarjali, naj se pišejo imena francoskega izvora tako, kakor se izgovarjajo. Prevodu bo le v korist. Ravno tako bi želeli, da se ogibljevo tujk, kolikor mogoče. Dajmo slovenskim izrazom prvo mesto! —

Okraj. učit. knjižnicam knjigo toplo priporočamo!
Iv. Šega.

Za REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

XXIV. izkaz.

Po 600 K: Učiteljsko društvo za ormoški okraj in sicer so prispevali po 20 K: Rajšp Josip, Serajnik Domicijan, Rosina Adol, Marija Preskerjeva in Zorka Trstenjakova — Ormož; Porekar Anton in Franja Vaupotičeva — Hum; Kosi Anton, Najžer Ivan in Musek Ludovik — Središče; Ema Canjkova — Sv. Bolfenk na Kogu; Salamum Martin, Pinterič Drago, Marica Pinteričeva in Marija Salamunova — Sv. Miklavž; Sijanec Ludovik in Tončka Sijančeva — Svetinje; Vertot Ivan in Franica Coklova — Runče; Bežjak Simon — Sv. Tomaž; Megla Fran — Sv. Lenart; Preindl Jakob, Lucija Gabrščkova, Anica Kamenškova in Dragojila Kosijeva — Velika Nedelja. Po 10 K: Ana Rosinova — Ormož; Angela Porekarjeva — Hum; N. Okornova — Središče; Ana Trstenjakova — Sv. Miklavž; Poplatnik Fran, Marija Poplatnikova in Alojzija Hergova — Sv. Tomaž; Rakuša Rudolf in Olga — Sv. Lenart; Josipina Sitarjeva — Velika Nedelja. Dalje so poslali po 20 K: Jak. in Henrijeta Kovačič — Sv. Trojica v Slov. goricah; Marija Judničeva in Eržen Anton — Podgorje p. Sevnica; Josip in Tilda Vrbič — Dol. Karteljevo p. Mirna peč. Po 10 K: Ottilija Feiglova — Slov. Bistrica; Klementina Piklova — Zalog p. Komenda; Vera Tancingova — Izlake; Pavla Bergantova — Spitalič pri Motniku; Jana Brišnikova — Orla vas p. Gomilsko; Benedek Josip — Ljubljana. Po 5 K: Marija Jesihova — Trbovlje-Vode; Ivanka Podrekarjeva — Sv. Miklavž; Mejovšek Rado — Orla vas p. Gomilsko; Spetzler G. — Trebnje; Župančič Jan. — Rateče p. Kranjska Gora; Rosenstein F., Ahtik J., Virant J. in Zotter P. — Sv. Jurij ob Taboru; Rataj N. Razborje p. Slovenji Gradec. — Današnji izkaz 770 K. Prej izkazanih 5782 K. Skupaj 6552 kron.

Ivan Petrič,

Ljubljana — Sp. Šiška.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Šolske tiskovine: Porabimo prihodnjič.

S.: Kakor je urejeno sedaj, ni priziva.

Binkoštno pismo: Zaradi pretesnega prostora smo morali odložiti.

Vinska klet pri Maliču, Ljubljana nasproti glavne pošte pod Jadransko banko. Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina. Slavnemu občinstvu se najtopleje priporoča Stanko Jesenko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. maja 1919 K 165.842-04.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Kupim

vse letnike „Zvončaka“

kar jih je izšlo do sedaj. Ponudbe naj pošljejo na naslov: Lavrenčič Ivan, učitelj. — Vič pri Ljubljani.

Izšla je:

Kratka srbohrvatska slovnica za Slovence.

Sestavil dr. Josip Mencej.

— Cena 2 kroni. —

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna. —

Naročila sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica številka 6.

Naročajte in širite brošuro:

Načrt preustrojitve šolstva in narodne vzgoje

Sestavil odsek Zaveze jugoslovanskega učiteljstva za preustrojitev šolstva.

— Cena 2 K. —

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Prva jugoslovanska izdavalnica godal

Vačlav Schramm

Celje — Graška cesta — Celje

priporoča p. t. učiteljstvu svojo veliko zalogo godal, pihal, muzikalij, harmonik, strun in drugih godbenih potrebščin. Popravila se izvrše najnatančneje. — Postrežba točna in cena.

Vinska klet pri „MALIČU“

Ljubljana, naspr. gl. pošte pod Jadransko banko.

Točijo se v kleti in čez ulico pristna stara in nova, bela, rdeča in črna vina.

Slav. občinstvu se najtopleje priporoča **Stanko Jesenko.**

Naročajte in širite list

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA,

Ljubljana, Prešernova ulica 3,

je imela vlog koncem leta 1918 . . . K 80,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

*) Ni mogoče, ker bo takrat v Belgradu. — Uredn.